

Η Ελλάδα ως κράτος αγαπάει τις μειονότητες. Αρκεί να πρόκειται για “ομογενείς” στη “Βόρεια Ήπειρο” (Νότια Αλβανία) ή για “καταπιεσμένους Έλληνες” στην Τουρκία. Για αυτό και δεν αναγνωρίζει την ύπαρξη μειονοτήτων, παρά μόνο τη “μουςουλμανική”, στο εσωτερικό της. Σλαβομακεδόνες, για παράδειγμα, ούτε υπάρχουν, ούτε υπήρξαν ποτέ, ούτε έχουν δική τους γλώσσα... Τα πράγματα με την τουρκική μειονότητα είναι πιο ζόρικα (όχι ότι δεν θα την “καθάριζε” άνετα κανά καλόπαιδο στα πρότυπα του σερβοφασίστα Αρκάν)· ας όψεται το ευρωπαϊκό προφίλ που τόσο πολύ πασχίζει η Ελλάδα να κρατήσει· ας όψεται και η συνθήκη της Λωζάννης που έχει ξεμείνει από τη μικρασιατική εκστρατεία και υποχρεώνει το ελληνικό κράτος να δέχεται στο έδαφός του την τουρκική μειονότητα· ας όψεται, τέλος, που η Τουρκία δεν είναι κανένας άχρηστος παίκτης του παιχνιδιού.

Εν ολίγοις, η πολιτική που ακολουθεί το ελληνικό κράτος είναι πάνω κάτω η εξής: Α) **μη αποδοχή**. Δεν υπάρχουν Τούρκοι στη Θράκη αλλά “μουςουλμάνοι”, Β) **αποκλεισμός και “επαναπατρισμός”** (ή μήπως εθνοκάθαρση;). Ο κρυφός και ομολογημένος πόθος του “σωστού πατριώτη” είναι ένας: “Να τσακιστούν να φύγουν και να πάνε στην Τουρκία”¹. Οι τρόποι για να επιτευχθεί κάτι τέτοιο ποικίλλουν· από τις δυσκολίες σε οποιαδήποτε συναλλαγή με το κράτος μέχρι τα περιοδικά ξεσπάσματα βίας εναντίον τους και την επιθυμία για “εξάλειψη των μειονοτήτων με απολύτως ειρηνικό τρόπο”², όπως προπαγάνδιζαν οι τοπικές εφημερίδες μέσα στη δεκαετία του '90, Γ) **διαχωρισμός** της μειονότητας σε τουρκόφωνους, Τσιγγάνους και Πομάκους. Η λογική είναι το γνωστό “διαίρει και βασίλευε”.

Αξίζει ιδιαίτερη αναφορά εδώ στην περίπτωση των Πομάκων, καθότι η αντιμετώπισή τους αποτελεί ένα άριστο δείγμα της χρησιμοποίησης των μειονοτήτων στην εξωτερική πολιτική. Οι Πομάκοι είναι μουςουλμάνοι που κατοικούν στην ορεινή Ροδόπη και μιλάνε μια γλώσσα που φέρνει προς τα βουλγαρικά. Η διαφορετική γλώσσα, αλλά και η στάση τους απέναντι στο κίνημα των νεότουρκων με τον κοσμικό χαρακτήρα του οποίου διαφώνησαν, είχε ως αποτέλεσμα να διαχωριστούν από την υπόλοιπη μειονότητα. Κάπως έτσι, έγιναν γνωστοί ως παλαιομουςουλμάνοι ή ορεινοί Τούρκοι. Οι περισσότεροι, παρόλ' αυτά, αρνούνται τον προσδιορισμό “Πομάκοι”, μιας και τον θεωρούν μειωτικό, ενώ όποτε βρέ-

Στις 29 Νοέμβρη του 1998, φασίστες του “Πατριωτικού Συνδέσμου Θεσσαλίας”, της οργάνωσης “Σάρισα” από την Κατερίνη, καθώς και μέλη της Χρυσής Αυγής και του Εθνικού Μετώπου καταφθάνουν στο αλαβόφωνο χωριό Ξινό Νερό της Φλώρινας για να υπερασπιστούν τα “ιερά και τα όσια”. Απειλούν τους κατοίκους ότι “του χρόνου εμείς θα ‘μαστε εδώ, εσείς δεν θα’στε”, ενώ όσους πάνε να αντιδράσουν τους προπηλακίζουν και τους βιντεοσκοπούν. Να μην έχει βάλει και το κράτος το χεράκι του σε μια τέτοια οργανωμένη επέλαση φασιστών...;

Αηδύνησσοι “χαρήτε”, κι ετοιμασθήτε όλοι σας Ρωμαίοι να φενήτε...

[Η “προστατευόμενη” μειονότητα και οι εθνικές ανάγκες στη Θράκη]

θηκαν να ζουν στις πόλεις γρήγορα εγκατέλειψαν τη γλώσσα τους και μίλησαν τουρκικά για λόγους κοινωνικότητας. Κι όπως είναι αναμενόμενο, στην πλειοψηφία τους στηρίζουν τους τούρκους υποψήφιους στις εκλογές.

Το ελληνικό κράτος κινήθηκε έξυπνα και αποφάσισε αρχικά να τους βαφτίσει “Έλληνες”. Ο μύθος λέει πως είναι απόγονοι των αρχαίων Θρακών, κάτι που δόθηκε αποδείχθηκε και επιστημονικά, μέσω εξετάσεων αίματος στις οποίες υποβλήθηκε μέρος του τοπικού πληθυσμού από τον στρατό. Στην “ελληνικότητα του αίματος”, έρχονται στη συνέχεια να προστεθούν τα “αδιαμφισβήτητα” εξωτερικά χαρακτηριστικά τους: “είναι ψηλοί, ξανθοί, γαλανομάτηδες, δολιχοκέφαλοι, φιλοπρόοδοι, δεν έχουν καθόλου μογγολικά χαρακτηριστικά”. Κι αφού δεν είναι “μογγόλοι Τούρκοι”, είναι “άριοι” Έλληνες... Το επόμενο κρατικό βήμα ήταν λίγο πολύ προβλέψιμο. Επιχειρήθηκε η απομόνωσή τους από την υπόλοιπη μειονότητα, προκειμένου να επιτευχθεί ο διπλός σκοπός της εθνικής στρατηγικής. Όπως είπαμε και παραπάνω, βασική επιδίωξη ήταν η διάσπαση της τουρκικής μειονότητας, ακόμη και στα χαρτιά, ώστε να μην αποκτήσει την πλειοψηφία στην περιοχή.

Από την άλλη, δεδομένου ότι η συντριπτική πλειοψηφία των Πομάκων (τα 9/10) ζει στη Νότια Βουλγαρία, η “ελληνικότητά τους” αφήνει ανοιχτό το ενδεχόμενο διεκδικήσεων (και εδαφικών...) από τη γειτονική χώρα³. Και μπορεί μια τέτοια προοπτική να φαντάζει μακρινή (και όντως να είναι), αυτό όμως δεν εμποδίζει τους κάθε απόχρωσης φασίστες να καλοβλέπουν την Ανατολική Ρωμυλία (Νότια Βουλγαρία) και να τη συγκαταλέγουν στις “αλύτρωτες πατρίδες”. Έτσι λειτουργεί ο ιμπεριαλισμός (ο ελληνικός ε;): αφήνει ανοιχτά τα μέτωπα και, όταν υπάρχει ανάγκη, τα “αξιοποιεί”. **Τα Βαλκάνια δεν έπαψαν ποτέ να είναι μέτωπο συγκρούσεων.**

Για να γίνουμε πιο συγκεκριμένοι, τα πομακοχώρια ήταν αποκλεισμένα από τον έξω κόσμο καθότι αποτελούσαν “απαγορευμένη ζώνη” για εξήμιση δεκαετίες. Για να μπει ή να βγει κανείς χρειαζόταν ειδική άδεια, τις “λευκές ταυτότητες”. Οι ταυτότητες αυτές παραχωρούνταν μόνο σε εγνωσμένων εθνικών

1. Ρατσισμός εντός, εκτός και επί τα αυτά

Οι διοικητικές ενοχλήσεις, όπως παρουσιάζονται σε Εμπιστευτικό έγγραφο του 1976, αφορούν σε γενικές γραμμές τα εξής:

- Δημιουργία καταλλήλου ψυχολογικού κλίματος και παρουσιάσεως μελλοντικών καταστάσεων ανασφάλειας και αβεβαιότητας προς υποκίνηση των μουςουλμάνων να εγκαταλείψουν την περιοχή (εις αυτό συνέβαλεν επίσης η τουρκική προπαγάνδα και ο φανατισμός των μουςουλμάνων της Δυτικής Θράκης).
- Διά της λήψεως διοικητικών κυρίως μέτρων (τα οποία λαμβάνονται με μεγάλην προσοχήν και μυστικότητα δι' ευνοήτους λόγους) όπως τα ακόλουθα:

- Περιορισμός των πιστοδοτήσεων (π.χ. δια της μεθόδου αυστηράς εξετάσεως των δικαιολογητικών, της συντόμου προθεσμίας, της πολυπλόκου διαδικασίας κλπ)
- Επιβολή προστίμων (π.χ. άρνησις επιείκειας των αρμοδίων οργάνων, λήψις μεγαλύτερας μερίμνης εκ μέρους των αρχών δια της σωστής εφαρμογής διαφόρων κανόνων υπό του μειονοτικού στοιχείου)
- Δημιουργία δυσκολιών και προβλημάτων (π.χ. άρνησις εκτελέσεως ή εξετάσεως αιτημάτων παρουσιαζομένων εις την τουρκικήν, εξαναγκασμός τηρήσεως της απαιτούμενης διαδικασίας)
- Περιορισμός και πολλές φορές άρνησις χορηγήσεως διαφόρων αδειών
- Δημιουργία εμποδίων δια την αγοράν γεωργικών μηχανημάτων (π.χ. περιορισμός ή άρνησις της Αγροτικής Τραπεζής διά χορήγησιν σχετικών Βεβαιώσεων ή δανειών)

Και για να μην ξεχνιόμαστε: Βεβαίως τα ανωτέρω λαμβανόμενα μέτρα εκτελούνται με μεγάλην προσοχήν και διακριτικότητα.

φρονημάτων Πομάκους και κάθε υποψία για υποστήριξη προς την τουρκική μειονότητα οδηγούσε στην άμεση ανάκλησή τους. Κατά το ΥΠ.ΕΞ., σκοπός αυτού του περιορισμού ήταν η απαγόρευση της εισόδου “όσων ημεδαπών δεν εμπνέουν εμπιστοσύνη” αλλά και η εμπόδιση της κάθοδου των Πομάκων στα πεδινά και της συνακόλουθης ανάμιξής τους με την υπόλοιπη μειονότητα. Αυτού του είδους η “προνομιακή μεταχείριση” συνεπαγόταν την εξαίρεσή τους από τα “διοικητικά μέτρα”, καθώς και την οικονομική ενίσχυση των “εθνικά μη υπόπτων” με τις νόμιμες αγροτικές παροχές. Προς μεγάλη απογοήτευση κάθε είδους πράκτορα και παρακρατικού, το εν λόγω εξαιρετικό μέτρο (“απαρτχάνιντ” λέγεται, αν δεν κάνουμε λάθος) αναγκάστηκε να εγκαταλειφθεί το '96, όταν η Ε.Ε. πήγε να καταδικάσει την Ελλάδα και επίσημα ως ρατσιστική χώρα⁴.

Κατά τη δημιουργία του κράτους της Ελλάδας οι “Έλληνες” στην καλύτερη των περιπτώσεων να αποτελούσαν μια μειοψηφία. Η “εθνική συνείδηση” δεν υπήρχε από πάντα· αντίθετα πηγαιίνει χέρι-χέρι με το μηχανισμό του έθνους-κράτους. Και χρειάστηκε πολύς “κόπος” (ή αλλιώς ατελείωτη βία) για να λάβει σάρκα και οστά η εθνικά ομοιογενής Ελλάς Ελλήνων Χριστιανών της μιας γλώσσας. Μέσα σε αυτά τα πλαίσια, πώς θα μπορούσαν άραγε να την γλιτώσουν οι Πομάκοι; Έστω και χωρίς τα επιθυμητά από τις αρχές αποτελέσματα, μπήκαν και αυτοί, για λόγους “εξωτερικής πολιτικής” μάλιστα (σε πόσα αλήθεια κράτη το ΥΠΕΞ ασχολείται με τους πολίτες του εσωτερικού της χώρας;), στην τροχιά της βίαιης ελληνοποίησης.

Σημειώσεις

1. Οι τουρκομουσουλμάνοι “σωβινισταί είναι όπως οι κομμουνισταί. Θέλουν ν' ανατρέψουν το σημερινό καθεστώς. Μέσα στις λίγες αυτές λέξεις συνοψίζεται ολόκληρο το πρόβλημα της Θράκης”, μας ενημερώνει ο Γ. Καψής, υπουργός του ΠΑΣΟΚ, το '81. Τα έλεγαν, τα λένε και “η ζωή συνεχίζεται”...
2. Ένα ισχυρό χαρτί που διέθετε το ελληνικό κράτος και χρησιμοποιούσε κατά κόρον ήταν το άρθρο 19 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας και τα όσα αυτό προέβλεπε. Οι αφαιρέσεις ιθαγένειας “αλλογενών”, περί αυτού πρόκειται, αφορούσαν αποκλειστικά

2. Το Έθνος ξεριζώνει τα “ζιζάνια”

Στην Κομοτηνή, η δεκαετία του '90 ξεκίνησε δυναμικά. Η μακρόχρονη πολιτική των διακρίσεων και του αποκλεισμού διαμόρφωσαν το κατάλληλο κλίμα για να βρουν πάτημα οι ευέξαπτοι φασίστες που δεν “σίκωναν πολλά πολλά”. Όταν, μάλιστα, οι μειονοτικοί αποφάσισαν να υπερψηφίσουν τους εθνικιστικούς συνδυασμούς του γιατρού Αχμέτ Σαδίκ, κρίνοντας ότι έτσι θα υπερασπιστούν τα συμφέροντά τους και θα βάλουν φρένο στα πειράματα αντοχής, στα οποία το ελληνικό κράτος συστηματικά τους υπέβαλε, η “έκρηξη” ήταν απλώς θέμα χρόνου. Ένα τυχαίο, λοιπόν, περιστατικό αρκούσε για να αρχίσει το πογκρόμ.

Στις 26 Γενάρη του 1990, ο Σαδίκ καταδικάστηκε από το Πλημμελειοδικείο Κομοτηνής σε φυλάκιση 18 μηνών για “πρόκληση πολιτών σε διχονοία”, επειδή σε προκήρυξη που μοιράστηκε κατά την προεκλογική του εκστρατεία αποκαλούσε τη μειονότητα “τουρκική”. Την επόμενη ημέρα, δύο ασθενείς που νοσηλεύονταν στο νοσοκομείο της πόλης, οι Άγγελος Σολακίδης και Χασάν Αλή, τσακώθηκαν για το ζήτημα και πιάστηκαν στα χέρια. Ο Αλή χτύπησε τον Σολακίδη στο κεφάλι, με αποτέλεσμα εκείνος να πεθάνει και ο τρόμος να αρχίσει να εξαπλώνεται στις μειονοτικές συνοικίες. Ο Αλή βρέθηκε αργότερα νεκρός στο κελί του και επίσημα υποστηρίχθηκε ότι αυτοκτόνησε.

Εκατοντάδες ελληναράδες αμολήθηκαν στους δρόμους, λεπλατώντας και καταστρέφοντας όλα ανεξαιρέτως τα τουρκικά, καθώς και δύο αρμενικά, μαγαζιά. Τα ελληνικά δεν είχαν τίποτα να φοβηθούν, μιας και το “τιμημένο λάβαρο”, με το οποίο οι προνοητικοί μαγαζάτορες στόλισαν τις βιτρίνες τους, τα γλίτωσε από το μένος των εθνοκτόνων. Την ίδια ώρα, η αστυνομία παρακολουθούσε από απόσταση (αν δεν συμμετείχε κιόλας...), ενώ όλοι οι επίσημοι φορείς πρόσφεραν την αμέριστη συμπαράστασή τους στα “παλικάρια”. Ο μητροπολίτης Δαμασκηνός, για παράδειγμα, έπεισε να τονώσει το ηθικό των φασιστοειδών λέγοντας: “Σήμερα γράψατε λαμπρές σελίδες. Κινηθήκατε και θα ξεπνήσουν αυτοί που έχουν τα τέλματα στο κλεινόν άστυ...”. Με ανάλογη ευφορία, η τοπική ΟΝΝΕΔ συνεχάρη τους “5.000 ανθρώπους που μαζεύτηκαν για να διαδηλώσουν την πίστη τους στα εθνικά ιδεώδη της χώρας μας”. Στιγμές αλήστου μνήμης για τα αποβράσματα του εθνικού κορμού.

**Τα στοιχεία και τα αποσπάσματα που υπάρχουν στο κείμενο προέρχονται από τα βιβλία του Τάσου Κωστόπουλου “Το “Μακεδονικό” της Θράκης”, Κρατικοί Σχεδιασμοί για τους Πομάκους (1956-2008), Εκδ., Βιβλιόραμα, Αθήνα 2009 και “Η Απαγορευμένη Γλώσσα”, Κρατική καταστολή των σλαβικών διαλέκτων στην ελληνική Μακεδονία, Εκδ., Μαύρη λίστα, Αθήνα 2002, καθώς και από δημοσιεύματα εφημερίδων.

τους μειονοτικούς της Θράκης. Από το 1965, οπότε και άρχισαν να πραγματοποιούνται, μέχρι το 1998 που καταργήθηκε το εν λόγω άρθρο (μετά από ισχυρές αντιδράσεις και χωρίς, ωστόσο, να ξεκαθαριστεί το τι θα γίνει με όλους εκείνους που έχουν χάσει την ιθαγένεια και δεν μπορούν να επιστρέψουν στην Ελλάδα...), πολλές χιλιάδες άτομα γνώρισαν τη ζεστη φιλοξενία αλά ελληνικά.

3. Η Δυτική Θράκη με μετατραπεί σε έναν “πρώτο πυρήνα μιας ελεύθερης εθνικά ζωής για τους Πομάκους”, με απώτατο στόχο τη διεκδίκηση “της πολυπληθούς κοινότητας των Πομάκων της Ανατολικής Θράκης και των μικρασιατικών παραλιών, η οποία ζει σε συνθήκες εθνικής και κοινωνικής καταπίεσης”, προτείνει στο βιβλίο του, Εθνικά ζητήματα, Αθήνα 1989, ο Μιχαήλ Χαράλαμπιδης. Το ιστορικό στέλεχος του ΠΑΣΟΚ (υπήρξε ένας από τους επτά που υπέγραψαν την ιδρυτική διακήρυξη του κόμματος, αλλά και βασικός εσωκομματικός αντίπαλος μέχρι την αποχώρησή του το 1999) κάθε άλλο παρά κρύβει την “αγωνία” του για τις συνθήκες ζωής των μειονοτικών.

4. Ωστόσο, κανένα κράτος που σέβεται τον εαυτό του δεν πτοείται σε παρόμοιες καταστάσεις. Έτσι, τον Σεπτέμβρη του '97, η Ελλάδα υπέγραψε τη Σύμβαση-Πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των εθνικών μειονοτήτων, την οποία απέφυγε ύστερα να κυρώσει με νόμο στη Βουλή. Σε άκρως απόρρητο έγγραφο του '98, το ΥΠ.ΕΞ. σχολιάζει την προαναφερόμενη σύμβαση και δεν μασάει τα λόγια του: αναφέρει χαρακτηριστικά ότι “η εισαγωγή της τουρκικής στη Δημόσια Διοίκηση της Θράκης και ο διορισμός ενός αριθμού τουρκόφωνων υπαλλήλων θα ερέθιζαν αρκετούς Χριστιανούς”, ενώ “η συχνή επίκληση του δικαιώματος για παρουσία διερμηνέα στα δικαστήρια της Θράκης θα μπορούσε να βραχυκυκλώσει το έργο των αστυνομικών αρχών”. Επίσης υποστηρίζει ότι “μέχρι σήμερα δεν υπάρχουν πινακίδες σε μειονοτική γλώσσα για να πληροφωρούν το κοινό περί των επαγγελματικών δραστηριοτήτων διαφόρων ιδιωτών. Αν και κάτι τέτοιο δεν απαγορεύεται, έχει αποθαρρυνθεί από τα μικρομεσαία στελέχη των τοπικών αρχών. (...) **Βεβαίως, η χρήση πινακίδων στα αγγλικά, γαλλικά κτλ, ουδένα μέχρι τώρα έχει ενοχλήσει**”. Είχαμε κάποια αμφιβολία...

Κομοτηνή 1990

Εξώφυλλο της εφημερίδας “Ελληνικός Βορράς” στις 8 Ιουλίου του 1959.

Γραφικός αναμφίβολα. Αλλά τί θα λέγατε αν μαθαίνατε ότι πέταγε χειροβομβίδες;